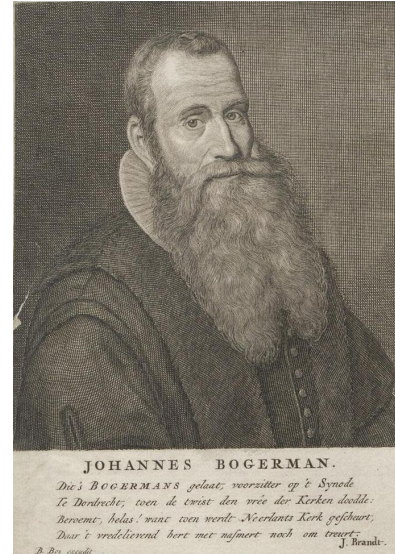

Johannes Bogerman

Geboren: 1576

Overleden: 11-09-1637

Predikant te: 1599-1603: Sneek
1603-1604: Enkhuizen
1604-1633: Leeuwarden
1633-1637: Franeker
(hoogleraar)

- Geschriften:**
1. Het christelijke overlijden van... Maurits
 2. Praktijk van de ware bekering, of overdenking bij de geschiedenis van Davids val
 3. Spieghlel der Jesuyten, ofte catech. van der Jesuyten secte ende leere
 4. Waerschouwinghe, aen alle Gheref. Kercken, ende vrome ingesetenen van de Vereenichde Nederlanden (samen met anderen tegen C. Vorstius)
 5. Naerder Waerschouwinghe over seeckere verantwoordinge D.D. Vorstii, onlancx tot sijner verschooninge uytgegeven. Ghestelt bij den dienaren des Godtlijcken Woorts.. (samen met anderen)

Levensbeschrijving

Als Mozes in het biezen kistje wordt neergelegd en door de bevende moederhand van Jochebed wordt toegedekt, weet zij niet hoe belangrijk deze daad is. Een kind drijvende op de wateren des doods! Maar... onder het toeziend oog des Heeren. Voorbestemd om wat groots te worden voor de bewaring van de kerk des Heeren. Aan deze geschiedenis moest ik denken toen ik de levensgeschiedenis van Johannes Bogerman opensloeg.

Geboren tussen riet en biezen, in Uplewert in Oost-Friesland. Men schreef het jaartal 1576. Voorwaar een donkere tijd en dat met name voor de kerk des Heeren. Strijd van buiten, maar de strijd van binnen wordt veel gevaarlijker. Net als in de dagen van Mozes in Egypte. De tichelovens roken, de rivier de Nijl roept om offers. En het schijnt alsof de kerk ten onder zal gaan. Maar God de Heere regeert! Dat biezen kistje, dat wiegje in Uplewert is er een bewijs van. Al ziet niemand het en al weet nog geen mens wat er van deze kleine Johannes zal worden.

God heeft hem voorbestemd om net als Mozes zijn volk uit te leiden uit het diensthuis. Wie had dat ooit kunnen denken, een zoon van het noorden, die straks de presidiale hamer hanteert op de Nationale Synode te Dordrecht. Zeker, hij is maar zwak van lichaam en zijn gezondheid is wankel. Maar als hij daar staat voor het aangezicht des Heeren en de Remonstranten de wacht aanzegt,

dan fonkelt zijn oog, dan trilt zijn stem. Maar met een hart vol bewogenheid heeft hij de strijd zien bekronen. Gods Woord heeft getriomfeerd, de leer van vrije genade is staande gebleven. En het mag meer dan ooit klinken: 'Door U door U alleen om het eeuwig welbehagen'!

Zijn vader was ook predikant en zo heeft Johannes Bogerman zijn jeugd doorgebracht in Bolsward. Het biezene kistje gaat drijven op de wateren van de verkiezende liefde Gods. Onderwijs krijgt hij net als Mozes, onderwijs zoals hij het later zo nodig zal hebben. Vooral in het Hebreeuws heeft hij zich bijzonder geoefend. Met een Mozes lag in zijn hart een keuze. Een keuze om met Gods volk liever kwalijk behandeld te worden dan langer de genietingen van die dagen te hebben. Hoogachting van mensen had hij niet nodig. Wel de goedkeuring Gods! Hij zag de kerk zuchten onder de bedreigingen des satans. Hij zag de rokende ovens van het Remonstrantisme, en had maar één begeerte om Gods kerk te mogen dienen.

Na gestudeerd te hebben te Franeker en te Heidelberg, alsook te Geneve, alwaar hij de oude Beza nog heeft horen preken verkreeg hij zijn wens. Hij mocht getuigen van Gods genade in Christus en dat voor arme zondaren. In het jaar 1599 werd hij bevestigd te Sneek. En weer dat grote wonder. In Friesland heeft de bazuin geklonken van deze stoere prediker. Een wonder temeer als ge nu door de steden en dorpen van Friesland gaat. Ik geloof soms waarlijk niet meer dat ons nageslacht weet wat hier gebeurd is. We zijn die rokende ovens vergeten, we hebben de wapens neergelegd. De waarschuwendende stem wordt bijna niet meer beluisterd. Bogerman streed tegen de leer der Doopsgezinden, maar ook in de strijd tegen Arminius bleef hij niet buiten het strijdperk.

Het was Gods tijd evenals het eenmaal Gods tijd geworden was toen Mozes geroepen werd bij het brandende braambos. Mozes moest in het harnas geholpen worden. Ook Bogerman is ervoor ingewonnen. Er moest gekozen worden. Of de eerkroon voor de mens, of de eerkroon alleen voor God in Zijn vrijmachtig welbehagen.

En zo zien we hem straks meegaan in de voorbereidende vergadering, alwaar het zou gaan over de revisie van de belijdenisgeschriften. Er was de Remonstranten veel gelegen aan zulk een revisie. Of nog liever hadden ze, dat de belijdenis niet mee zou spreken in deze felle strijd. Weer denk ik zomaar aan de strijd in onze dagen. Er is al zoveel veranderd en er moet nog zoveel meer veranderd worden.

Bogerman echter stond pal, vele kleinigheden ging hij voorbij, hij koerste rechtuit op de zaak zelf aan. Het ging over het behoud van de waarheid. Daarom was van meet aan de zaak van de Remonstranten verloren toen men deze Fries koos als voorzitter, door niemand en niets liet hij zich weerhouden om de zittingen in de juiste banen te houden.

Op 14 januari 1619 is het zo ver. Ds. Joh. Bogerman houdt zijn toornige rede tegen de Remonstranten. Ge hoort het hem zeggen: 'Met bedrog zijt gij omgegaan! Al uwe daden waren vol list en misleiding.. Daarom zendt u de Synode weg; als zij u nog iets te vragen zal hebben, zal zij het u laten weten. Zij heeft zacht met u gehandeld, maar gij, met leugens zijt gij begonnen, met leugens zijt gij geëindigd. Daarom... dimittimini, exite, exite'. (Gij zijt ontslagen, gaat heen, gaat heen.) Voorwaar stoere taal. De kerk kon weer ademhalen na zoveel bange tegenspoed.

Maar daar werd onder het presidium van Bogerman nog meer zegen behaald. We denken natuurlijk aan onze geliefde Statenvertaling. Daar op die Synode is het besluit gevallen. Nee, niet zomaar, maar na een ontroerend gebed van Joh. Bogerman. Er wordt van gezegd dat hij in dat gebed zijn diepste gedachten uitsprak.

Het zou de moeite waard zijn onze jeugd nog eens te wijzen op dit gebed. Ook is het de moeite waard ons nageslacht eraan te herinneren, hoe de Heere Zelf de weg gebaad heeft tot onze Statenbijbel.

Hoe arm is onze tijd aan zulke mannen als Bogerman. Wel pronkt men met een zekere wetenschap om aan te tonen dat deze Vertaling zijn tijd gehad heeft. En zonder dat de kerk ernaar gevraagd heeft, heeft men op spitsvondige wijze, een andere vertaling ingevoerd. Nogmaals, wat zou Bogerman opnieuw getoerd hebben als hij vandaag in het midden van ons gestaan zou hebben.

Want immers, vertaling en leer staan nauw met elkaar in verband. Eén woord misvertaald en er kan een dwaling de kerk binnensluipen, die het grootste kwaad doet. Hoe hebben we dan te waken bij de poorten van Gods heiligdom!

Bogerman heeft het plechtige ogenblik niet mee mogen maken, toen de Statenvertaling aan de Staten-Generaal werd aangeboden. Kort tevoren stierf hij, hij mocht ingaan in de vreugde des Heeren. Daar geen strijd meer, daar alle tranen van de ogen gewist.

Als herinnering aan deze stoere prediker mogen we tot op de dag van heden bezitten het gebruik van de Naam des Heeren met vijf kapitale letters. En waar Bogerman een bijzondere kenner was van het Hebreeuws, daar heeft hij samen met Baudartius en Bucerus het Oude Testament nauwkeurig in onze taal overgezet.

En het bijzondere van deze vertaling is wel het taaleigen, de warmte die uitgaat bij het lezen van deze bijbel. Zelfs de jeugd klaagt over de koude en kille taal van de zgn. nieuwe vertaling.

Nadat hij van 1604 tot 1636 als predikant aan Leeuwarden verbonden was geweest, werd hij in 1636 tot hoogleraar in Franeker benoemd. In het jaar 1637 is deze stoere Fries te Franeker overleden. Aldaar ligt hij ook begraven in de Martinikerk. Wel is zijn graf geschonden en nog niet weer hersteld. Misschien een prediking. Mogelijk ook een verzuim van het geestelijk nakroost van Bogerman, die als lijfspreek had: 'Blijf bij ons Heere, want het is bij de avond'

Bogerman was gehuwd met Margaretha Petraea (Grietje Pieters). Hun huwelijk bleef kinderloos.

Bronnen

1. Het blijvende Woord, deel 1, Gereformeerde Bijbelstichting
2. Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek (NNBW), P.C. Molhuysen en P.J. Blok, deel 1
3. Schatkamer van de Gereformeerde Theologie in Nederland, ds. J. van der Haar.